

7 mei 1893 **Tentoonstelling te Eindhoven.**

Het welvarend Eindhoven mag zich reeds sedert lange tijden verheugen in het bezit van uitstekend werkvolk. Geheel in tegenstelling met andere plaatsjes in Noord-Brabant en Limburg heeft men daar begrepen dat aan de nijverheid de kunst moet zijn gepaard, en zoo ontstond er eene breede rij van werklieden, die zich met de besten in den lande kunnen meten. Goud- en zilversmeden, beeldhouwers, schilders, bouwkundigen, metselaars en timmerlieden, die in den vollen zin van het woord uitmuntend werk leveren, zijn hier niet zeldzaam.

Eenige jaren geleden werd te Eindhoven door eenige patroons eene vereeniging opgericht, genaamd *De Bouwkundige vakken*, en waarvan de naam de bestemming voldoende aanduidt. Het was door de goede zorgen dezer Vereeniging, dat de tentoonstelling tot stand kwam, waarop elke Eindhovenaar thans met onmiskenbare rechtmatigheid trotsch gaat. De producten van kunsten handwerksnijverheid, hier bijeengebracht, bewijzen dat hierboven van de Eindhovensche werklieden niet te veel is gezegd. Natuurlijk vindt men onder het tentoongestelde ook leelijk werk, dat hier had kunnen gemist worden, maar veel, zeer veel kan den toets der meest strenge critiek veilig doorstaan. Ten einde de belangstelling voor deze onderneming in ruimer kring uit te breiden, kwam de vereeniging *De Bouwkundige vakken* indertijd op het uitstekend denkbeeld daaraan ook eene tentoonstelling van oude kunst te verbinden, aan welke laatste afdeeling ten slotte eene historische en topographische tentoonstelling betreffende Kempenland en Peelland werd toegevoegd. Met het bijeenbrengen dezer laatste verzameling heeft zich de heer Aug. Sassen, archivaris van Helmond, belast, en het mag niet worden ontkend dat, wanneer de tentoonstelling in ruimer kring de aandacht zal trekken, dan ook voor een groot deel aan zijne goede zorgen zal te danken zijn. Die historische en topographische afdeeling heeft de eigenlijke tentoonstelling niet in de schaduw gesteld, maar daaraan eene eigenaardige bekoring gegeven, die de onderneming ongetwijfeld zeer ten goede zal komen.

Wanneer men den catalogus der door Sassen bijeengebrachte verzameling ter hand neemt, dan mag men ongetwijfeld verbaasd staan, dat van een zoo kleine en voorheen zoo onbelangrijke streek als Peel en Kempenland, zooveel merkwaardigs is kunnen verzameld worden, te meer nog indien het waar is, wat verzekerd wordt, dat nog zooveel, wegens gebrek aan plaatsruimte, in portefeuille moest blijven.

Eene menigte historische en topographische schilderijen, prenten en teekeningen, munten, penningen, zegels, wapens en oudheden roepen ons hier de historie dezer streken in aangename vormen voor den geest. Er zoude voor een vakblad van deze afdeeling een uitvoerig en belangrijk opstel kunnen worden samengesteld; in een dagblad, als dit, zullen wij natuurlijk moeten volstaan met eene korte opsomming der voornaamste zaken.

Allereerst wordt onze aandacht getrokken door de horens en een gedeelte van den schedel van een uitgestorven rund van buitengewone afmetingen, eenige jaren geleden te Stiphout opgegraven. Wanneer wij de verdwenen punten der horens in onze gedachten aanvullen, kunnen wij ons den kop voorstellen van dezen reus uit het dierenrijk, die eeuwen geleden het Peellandsche woud van zijn geloei deed weergalmen. Een enkele horen van een kleiner of jonger exemplaar van dit dier werd uit de Peel onder Deurne opgegraven en is hier mede tentoongesteld. Uit de in 1840 onder Westerhoven en omliggende plaatsen door den heer P. N. Panken ontdekt Germaansche kerkhoven werd door hem de merkwaardigste urn bewaard en hier tentoongesteld. De Kelten zijn vertegenwoordigd door een drietal vuursteenbeitels, waarvan eene (cat. nr. 6) door groote afmeting, een ander uit het jongere tijdperk (cat. nr. 4) door zijn keurige afwerking uitmunt. De herinnering aan de Romeinsche legerscharen, die hier zoo langen tijd hebben vertoefd wordt bij ons opgewekt door eenige verzamelingen van in die streken opgegraven Romeinsche munten, waarvan die van den heer Alph. Schellens door keurig onderhouden exemplaren en geschiedkundige rangschikking de aandacht verdient. Van de eerste christelijke tijden spreekt een Romeinsch kruisbeeld van hoogen ouderdom, dat in 1847 bij het afbreken der Kerk van Aarle werd opgegraven en ruim een zestal eeuwen geleden waarschijnlijk met het lijk eens priesters is begraven geworden. Onder de kerkelijke oudheden verdienen voorts onze aandacht een paar fraaie beelden, 15e eeuw, afkomstig uit de kerk te Liessel, en twee reliëfs in albast van uitnemend Italiaansch werk, die te Stiphout met den platten kant naar boven in eenen vloer waren ingemetseld en aldaar in 1887 dooreen toeval werden ontdekt.

Onder de oudheden van latere tijden mogen hier vermeld worden eene volledige apotheek, afkomstig uit Bergeyk, een gedeelte van het ameublement van het hôtel *De Zwaan* te Oorschot, en twee prachtige statie-kostuums, onlangs gevonden in eene kast op het kasteel *Croy*, alles dagteekenende uit de vorige eeuw, terwijl mede melding verdienen de kostbare geschenken, die in 1796 door de representanten van Bataafseh

Brabant en de municipaliteit van Oorschot werden gegeven aan Arn. van Heumen, primus van Leuven, alle met de desbetreffende oorkonden, gelegenheidsgedichten en jaarverzen.

70 Onder de zegels en penningen is veel merkwaardigs te zien. In het bijzonder verdient onze aandacht de gedenkpenning op het 50-jarig huwelijk van Joha Josselin en Gerard de Jong, heer van Beek en Donk, 1764, in goud. Eene door den heer Aug. Sassen vervaardigde kopie van een reusachtig schoorsteenstuk van 1688 in het kasteel te Helmond zal ongetwijfeld de belangstelling der heraldici in niet geringe mate opwekken.

75 De afdeeling historische en topographische schilderijen en prenten telt meer dan 100 nummers, voor het meerendeel eigendom van den heer Aug. Sassen. Onder hetgeen door anderen werd ingezonden, dient vooral te worden gelet op een superbe teekening van het kasteel van Gemert Ao 1675, eigendom van jonkheer mr. Victor en Stuers.

80 Een 40 tal portretten van beroemde personen, heeren geestelijken en ambtenaren, die tot deze streken in eenige betrekking stonden, waaronder schilderstukken van groote afmetingen, uitmuntende kopergravuren en 18de-eeuwsche silhouëttes, zetten deze afdeeling nieuwe aantrekkelijkheid bij.

85 Onder de andere tentoongestelde zaken verdienen onze beschouwing o. a een reusachtig charter van 1508, betreffende de grensscheiding tusschen Oorschot en aangrenzende gemeenten, dat in de zeer hooge tentoonstellingszaal van den zolder tot aan den vloer reikt, eene menigte aanplakbiljetten uit de vorige eeuw, oude vlugschriftjes en bibliographische zeldzaamheden, alle op deze streken van toepassing en grootendeels het eigendom van den heer Aug. Sassen. Aan het einde der zaal aanschouwt men eene reusachtige tropee, samengesteld uit een groot aantal vaandels, trommen en ontelbare zilveren hanen en koningschilden alle eigendom van de vele Peel en Kempenlandsche schutsgilde, die in hun taai leven hier in zoo groot aantal tot heden voortbestaan. Van deze merkwaardige gedenkstukken van eene der aanzienlijkste zijden van het vroegere volksleven zal in ons land wel nooit zulke belangrijke verzameling zijn

95 bijeengezien. Alles te zamen genomen mag de historische en topographische afdeeling der Eindhovensche tentoonstelling als zeer merkwaardig worden geroemd.

Personenregister

door Sassen bijeengebrachte verzameling.....	1
heer P. N Panken.....	1
Alph. Schellens.....	1
Arn. van Heumen, primus van Leuven.....	2
50-jarig huwelijk van Joha Josselin en Gerard de Jong, heer van Beek en Donk.....	2
jonkheer mr. Victor en Stuers.....	2

Archeologische vondsten

Een enkele horen van een kleiner of jonger exemplaar van dit dier werd uit de Peel onder Deurne opgegraven en is hier mede tentoongesteld.....	1
Germaansche kerkhoven.....	1
drietal vuursteenbeitel.....	1
in die streken opgegraven Romeinsche munten.....	1
Romeinsch kruisbeeld van hoogen ouderdom.....	1
een paar fraaie beelden, 15e eeuw, afkomstig uit de kerk te Liessel.....	1
twee reliëfs in albast van uitnemend Italiaansch werk.....	1